

Dosarul nr. 2ra-564/23
2-21135472-01-2ra-13042023

ÎNCHEIERE

14 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Viorica Puica

Aliona Donos

Oxana Parfeni

examinând cererea depusă de Elena Saga și Igor Saga cu privire la examinarea publică a recursului cu participarea obligatorie a părților,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fly One” cu privire la încasarea compensației și a penalității, repararea prejudiciului material și prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 13 septembrie 2021, Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Fly One” cu privire la încasarea compensației și a penalității, repararea prejudiciului material și prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 3-10).

Prin hotărârea din 2 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco, ca fiind neîntemeiată (f. d. 113, 118-122).

La 17 iunie 2022, Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco au declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 2 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, iar la 7 noiembrie 2022, a fost depusă cererea de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f. d. 115-116, 133-142).

Prin decizia din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco și menținută hotărârea din 2 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru (f. d. 182, 183-194).

La 30 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco au declarat recurs împotriva deciziei din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

La 13 iunie 2023, Elena Saga și Igor Saga au depus cerere prin care, în temeiul art. 25 alin. (1), 26 alin. (1), (4), 27 alin. (1), 55, 56 alin. (1), (3), 59 alin. (1), (5), 389 alin. (7), 429-431, 432, 434, 436-437, 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, au solicitat invitarea/participarea participanților la proces, pentru a se pronunța în fața instanței de recurs, cu referire la aplicarea/interpretarea în mod vădit eronat a prevederilor legii materiale aplicabile speței și neaplicarea legii.

Studiind materialele cauzei și motivele cererii înaintate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va respinge cererea depusă de Elena Saga și Igor Saga cu privire la examinarea publică a recursului cu participarea obligatorie a părților, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.440 alin. (2) Cod de procedură civilă, asupra admisibilității recursului se decide fără prezența participanților la proces sau a reprezentanților acestora, prin emiterea unei încheieri nemotivate despre care se face o mențiune pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

În contextul normei precitate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că admisibilității recursului se decide fără prezența participanților la proces sau a reprezentanților acestora. Iar, invitarea participanților în proces la examinarea recursului, se impune doar în cazul în care cererea de recurs a trecut testul de admisibilitate și se constată necesitatea expunerii de către participanți asupra problemelor de legalitate invocate în cererea de recurs.

De altfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că examinarea cauzei în ordine de recurs în lipsa participanților la proces, nu poate fi calificată ca o limitare a dreptului de apărare și dreptului de acces la justiție, în condițiile când participanții la proces beneficiază de un ansamblu de pârghii legale întru realizarea drepturilor lor.

Totodată, Curtea Constituțională în decizia nr. 95 din 19 decembrie 2016 de inadmisibilitate a sesizării nr. 148g/2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din Codul de procedură civilă (judecarea recursului în lipsa părților), a punctat că Curtea Europeană, în jurisprudența sa, a reținut că audierea publică reprezintă un principiu fundamental, prevăzut de articolul 6 § 1 din Convenție. Totuși, obligația de a desfășura o ședință nu este absolută. Conform jurisprudenței Curții, în procedurile în fața primei și singurei instanțe, dreptul la un „proces public”, în sensul articolului 6 § 1, atrage dreptul la o „audiere”, cu excepția cazului în care există circumstanțe excepționale care justifică lipsirea de o asemenea audiere (a se vedea *Petrenco v. Moldova*, 30 martie 2010, § 39; *Håkansson și Stureson v. Suedia*, 21 februarie 1990, § 64; și *Fredin v. Suedia* nr.2, 23 februarie 1994, § 21-22). Totuși, modul de aplicare a articolului 6 § 1 în procedurile în fața instanțelor de recurs depinde de caracteristicile specifice procedurilor în cauză. Din acest punct de vedere, trebuie să se țină cont de ansamblul procedurilor în ordinea juridică națională și de

rolul instanței de recurs în acest sens (a se vedea *Helmerts v. Suedia*, 9 octombrie 1991, § 31). Dat fiind faptul că o ședință publică s-a desfășurat în prima instanță, absența unei astfel de ședințe în fața instanțelor de apel sau recurs poate fi justificată prin caracterul specific al procedurii respective. Astfel, în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție, chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitatea să se exprime în fața sa, în persoană (*Helmerts*, citat supra, § 36).

În contextul celor menționate, Curtea Constituțională a subliniat că, ținând cont de natura juridică a recursului, în cadrul căruia instanța se pronunță doar asupra aspectelor de drept, examinarea acestuia în procedura civilă fără participarea părților, în esență nu poate să afecteze accesul liber la justiție.

În consecință, pornind de la faptul că la caz instanța se pronunță doar asupra admisibilității recursului, care potrivit art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, se decide fără prezența participanților la proces sau a reprezentanților acestora, cererea depusă de Elena Saga și Igor Saga cu privire la examinarea publică a recursului cu participarea obligatorie a părților, urmează a fi respinsă.

În conformitate cu prevederile art. 269-270, art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de Elena Saga și Igor Saga cu privire la examinarea publică a recursului cu participarea obligatorie a părților.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Aliona Donos

Oxana Parfeni

Dosarul nr. 2ra-564/23
2-21135472-01-2ra-13042023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. V. Gîrleanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, A. Braga, V. Mihaila)

Î N C H E I E R E

14 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Viorica Puica

Aliona Donos

Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fly One” cu privire la încasarea compensației și a penalității, repararea prejudiciului material și prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco și menținută hotărârea din 2 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 13 septembrie 2021, Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Fly One” cu privire la încasarea compensației și a penalității, repararea prejudiciului material și prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 3-10).

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantii Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco au invocat că la 6 ianuarie 2021, ora 07:40, s-au prezentat pentru îmbarcare la zbor Chișinău (KIV) - Sharm El Sheikh (SSH), având ruta nr. FIA 5325, operată de SRL „Fly One”.

Au comunicat că, potrivit procedurii și legislației naționale, au prezentat la etapa de îmbarcare operatorului responsabil al SRL „Fly One”, în calitate de „Transportator”: pașapoarte (seria/nr. XXXXX și seria/nr. XXXXX - valabile, în conformitate cu prevederile Legii nr. 273 din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, cu modificările și completările ulterioare), implicit și bilete tur-retur, vouchere turistice, asigurarea medicală.

La punctul de înregistrare la ruta/îmbarcare, SRL „Fly One”, în calitate de „Transportator”, în lipsa unui motiv, a refuzat îmbarcarea și eliberarea biletului de îmbarcare, ignorând obiecțiile lor, în calitatea sa de „Pasageri”, fiindu-le refuzată îmbarcarea împotriva voinței lor, într-un mod vădit ilegal și direct prejudiciabil, (SRL „Fly One”, în calitate de „Transportator”, nu a dat explicații scrise și motivate, nu a acordat asistența necesară în conformitate cu normele legale naționale și internaționale, având în vedere faptul că dâșii, în calitate de „Pasageri”, au prezentat în modul stabilit actele/documentele necesare pentru îmbarcare).

Au considerat că prin acțiunile vădit ilegale (refuz la îmbarcare) ale SRL „Fly One”, în calitate de „Transportator”, a fost admisă încălcarea drepturilor și libertăților lor fundamentale, inclusiv și dreptului fundamental la libera circulație, deși actele/documentele prezentate pentru înregistrare la rută/îmbarcare au fost în conformitate cu prevederile legale și, respectiv, valabile, nefiind admisibil în astfel de circumstanțe, refuz la îmbarcare exercitat ilegal.

Totodată, reclamanții au accentuat că, urmare a refuzului la îmbarcare exercitat vădit ilegal, le-a fost cauzată dauna materială, precum și dauna morală, și anume: dauna materială în mărime de 12 702 de lei (bilete tur-retur, vouchere turistice, asigurarea medicală, certificat COVID-19) și dauna morală în mărime de 100 000 de lei.

La fel, au precizat că circumstanțele menționate, anterior, potrivit adresării inițiale, au fost notificate SRL „Fly One”, în calitate de „Transportator”, însă, potrivit unui răspuns formalist/inadmisibil nr. 160 din 16 februarie 2021, SRL „Fly One” le-a comunicat că regretă incomoditățile suportate de către dâșii, ca urmare a refuzului îmbarcării la cursa Chișinău – Sharm el Sheikh din 6 ianuarie 2021.

Au mai menționat că, întru apărarea drepturilor și libertăților sale fundamentale, au solicitat concursul Autorității Aeronautice Civile în vederea inițierii unei anchete despre acțiunile ilegale exercitate de SRL „Fly One”, în calitate de „Transportator”, la 6 ianuarie 2021, pentru încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale și cauzarea prejudiciului material și moral.

Ca urmare, în baza sesizării lor, a fost inițiat dosarul administrativ nr. B01/2021 din 2 martie 2021. În cadrul procedurii administrative, SRL „Fly One”, prin intermediul managerului Olga Dorofeeva, la 2 aprilie 2021, a prezentat explicații Autorității Aeronautice Civile, reținând potrivit declarației că refuzul la îmbarcare: Chișinău (KIV) - Sharm El Sheikh (SSH), având ruta nr. FIA 5325, operată de SRL „Fly One”, a fost determinat de faptul că pasagerii (consumatorii/petiționarii Elena Saga și Igor Saga), au prezentat pașapoarte (seria/nr. XXXXX și seria/nr. XXXXX), valabile mai puțin de 6 luni, ceea ce (pretins) condiționează intrarea în Republica Arabă Egipt și atestă (pretinsa) temeinicia refuzului la îmbarcare.

Potrivit răspunsului nr. 1064 din 6 aprilie 2021, semnat de către directorul Autorității Aeronautice Civile, Octavian Nicolaescu, în vederea apărării eficiente a drepturilor și intereselor legitime, le-a fost recomandat înaintarea unei acțiuni în instanța de judecată împotriva SRL „Fly One”.

Au evidențiat că nu au putut să se opună deciziei ilegale și arbitrare ale SRL „Fly One”, deși aceasta în calitate de „Transportator”, nu a acționat în calitate de emanație a Republicii Arabe Egipt, neavând competențe și atribuțiile ce le revin polițiștilor de frontieră, or, ultima avea obligația să verifice numai actele/documentele necesare pentru îmbarcare/călătorie.

Cu referire la prevederile Hotărârii Guvernului nr. 836 din 8 noiembrie 2012 pentru aprobarea Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, au remarcat că, deoarece SRL „Fly One”, în calitate de „Transportator”, a refuzat îmbarcarea lor împotriva voinței sale, într-un mod vădit ilegal și direct prejudiciabil, urmează a fi încasată din contul pârâtei compensația de refuz la îmbarcare în sumă de 400 de Euro.

De asemenea, au indicat că, urmare a refuzului la îmbarcare exercitat vădit ilegal, le-a fost cauzată dauna materială în mărime de 12 702 de lei (bilete tur-retur, vouchere turistice, asigurarea medicală, certificat COVID-19).

Totodată, având în vedere compensarea parțială, potrivit dispoziției de plată nr. 30 din 5 martie 2021, în sumă de 3 560 de lei, dauna materială cauzată constituie 9 142 de lei.

Reieșind din prevederile art. 27 (32) alin. (1) din Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, au precizat că penalitatea calculată pentru întârzierea achitării compensației pentru perioada 16 februarie 2021 – 8 septembrie 2021, fiind de 205 de zile de întârziere (o zi de întârziere: 400 de Euro x 5 % = 20 de Euro x 205 de zile de întârziere), constituie în total suma de 4 100 de Euro, echivalentă în valuta națională conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei.

La fel, au considerat că SRL „Fly One”, în calitate de „Transportator”, urmează să le compenseze prejudiciul moral cauzat, pe care l-au evaluat în sumă de 100 000 de lei.

În drept, reclamantii și-au întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 27, 54 din Constituția Republicii Moldova, art. 9, 15, 16, 19, 22, 1411, 1417-1420, 1998, 1999, 2036 Cod civil, art. 15, 20 din Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, pct. 9 din Hotărârea Guvernului nr. 836 din 8 noiembrie 2012 pentru aprobarea Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor.

Reclamantii au solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul SRL „Fly One” în beneficiul lor a compensației de refuz la îmbarcare în mărime de 400 de Euro, a penalității în mărime de 4 100 de Euro, a prejudiciului material în mărime de 9 142 de lei, a prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 2 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco, ca fiind neîntemeiată (f. d. 113, 118-122).

La 17 iunie 2022, Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco au declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 2 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, iar la 7 noiembrie 2022, a fost depusă cererea de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f. d. 115-116, 133-142).

Prin decizia din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco și menținută hotărârea din 2 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru (f. d. 182, 183-194).

În consolidarea soluției adoptate, reieșind din prevederile Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 8 noiembrie 2012 și din circumstanțele cauzei, instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că pentru a putea călători în Republica Arabă Egipt, în perioada lunii ianuarie 2021, inclusiv, cetățenii Republicii Moldova urmau să dețină un document de călătorie (pașaport) cu valabilitate de minim șase luni de la data intrării pe teritoriul Egiptului, ceea ce se confirmă și prin răspunsul Ministerului Afacerilor Externe din 1 februarie 2022 (f. d. 94).

Prima instanță și instanța de apel au constatat că la 6 ianuarie 2021, reclamantii/apelanții dețineau documente de călătorie (pașapoarte), care expirau la 23 aprilie 2021 și 24 aprilie 2021, prin urmare, ultimii nu întruneau condițiile indicate de intrare în Egipt (f. d. 53-54).

În concret, pentru Igor Saga termenul de valabilitate al pașaportului expira la 23 aprilie 2021, iar pentru Elena Saga la 24 aprilie 2021, respectiv, la acea etapă termenul de valabilitate era de 4 luni de zile. Iar, potrivit condițiilor de intrare în Republica Arabă Egipt, una din condițiile de intrare a fost ca termenul de valabilitate al pașaportului să fie cu un termen de valabilitate de minim 6 luni de zile.

La caz, instanțele de judecată au stabilit că reclamantii/apelanții nu dispuneau de acest document de călătorie cu o valabilitate stabilită de Republica Arabă Egipt.

Având în vedere prevederile art. 20 alin. (1), 1595 alin. (1) pct. 6 și 1603 alin. (1), (5) lit. g) Cod civil, prima instanță și instanța de apel au concluzionat că, deși reclamantii/apelanții au acționat în judecată SRL „Fly One”, totuși pârâta în cauză nu este vinovată de refuzul la îmbarcare al reclamantilor/apelanților pentru zborul din 6 ianuarie 2021, deoarece la 28 decembrie 2020, a fost încheiat contractul turistic cu SRL „King’s Tour”, care știa cu certitudine despre expirarea valabilității pașapoartelor ale Elenei Saga și Igor Saga cu minim 6 luni de la data intrării pe teritoriul Egiptului, însă, totuși au încheiat contract turistic, astfel, reclamantii/apelanții din start fiind puși în dificultate, ceea ce a și produs consecința de refuz la îmbarcare în avion din cauza actelor necorespunzătoare.

Prin urmare, refuzul la îmbarcare a fost întemeiat și nu a depins de voința companiei aeriene, or, aceasta nu a refuzat executarea obligațiilor, ci din motiv că Elena Saga și Igor Saga au prezentat acte cu termen de valabilitate mai mic decât cel necesar, a fost nevoită să refuze, fiind un refuz legal și temeinic, deoarece reieșind

din pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 836 din 8 noiembrie 2012 și art. 2 lit. j) din Regulamentul nr. 261/2004 al Parlamentului European și Consiliului, la înregistrarea pasagerilor pentru îmbarcare persoana responsabilă este în drept să refuze îmbarcarea în cazul în care actele de călătorie sunt necorespunzătoare.

Astfel, prima instanță și instanța de apel au ajuns la concluzia de a respinge pretențiile privind încasarea compensației de refuz la îmbarcare.

La caz, nu s-a constatat fapta ilicită și vinovăția SRL „Fly One” în refuzul de îmbarcare al pasagerilor, refuzul fiind unul legal, din cauza actelor necorespunzătoare, iar obligația de informare corespunzătoare era în sarcina operatorului turistic, care nu a fost atras în calitate de pârât de către reclamanti în prezenta cauză civilă.

Respectiv, instanțele de judecată au evidențiat că nu există fapta ilicită, or, nu din vina operatorului aerian s-a refuzat îmbarcarea, nefiind întrunite condițiile răspunderii delictuale în raport cu pârâtul, în cazul dat nici prejudiciu nu poate fi suportat de către pârât. Dat fiind că refuzul la îmbarcarea reclamanților/apelanților nu se datorează vinovăției SRL „Fly One”, aceasta nu este obligată să repare prejudiciul material, prejudiciul moral și penalitatea, solicitate de Elena Saga și Igor Saga, atât timp cât acesta a fost condiționat de lipsa documentelor de călătorie corespunzătoare (adică valabile cel puțin șase luni).

La 30 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco au declarat recurs împotriva deciziei din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului au invocat că instanțele de judecată, examinând formalist litigiul dedus judecății, ignorând actele/documentele/ înscrisurile anexate la materialele dosarului judiciar, în lipsa unei analize efective și obiective a litigiului iscat, implicit și în lipsa unei motivări necesare, au ajuns la concluzia despre netemeinicia cererii de chemare în judecată, interpretând (cu/fără intenție) eronat prevederile art. 1417-1420, 1998-1999, 2036 Cod civil, art. 15, 20 din Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, precum și prevederile pct. 9 din Hotărârea Guvernului nr. 836 din 8 noiembrie 2012 pentru aprobarea Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor.

De asemenea, prima instanță și instanța de apel, ignorând caracterul imperativ al Legii nr. 273 din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, cu modificările și completările ulterioare, au pretins la faptul că documentele de călătorie: pașapoarte seria/nr. XXXXX și seria/nr. XXXXX, ar fi fost necorespunzătoare (fără a da explicație noțiunii).

Totodată, instanțele de judecată au ignorat că dâșii au criticat faptul că SRL „Fly One”, în calitate de „Transportator”, în lipsa unui motiv a refuzat îmbarcarea, nu a dat explicații scrise și motivate, nu a acordat asistența necesară în conformitate cu normele legale naționale și internaționale, deși au prezentat acte/documente necesare pentru îmbarcare.

Au accentuat că SRL „Fly One”, în calitate de „Transportator”, potrivit procedurii anterior a examinat/verificat actele de călătorie la momentul achiziționării biletelor de călătorie și nu a obiectat la caracterul pretins necorespunzătoare al documentelor de călătorie: pașapoarte seria/nr. XXXXX și seria/nr. XXXXX, fapt ignorat de instanțele de judecată.

La fel, au considerat că prima instanță și instanța de apel au ignorat și circumstanțele determinate în cadrul dosarului administrativ nr. B01/2021 din 3 martie 2021, având în vedere că SRL „Fly One” a comunicat pretinsa motivare a refuzului la îmbarcare numai la 2 aprilie 2021, deși urma să informeze/notifice în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 836 din 8 noiembrie 2012, anterior zilei de 6 ianuarie 2021 și/sau în ziua de 6 ianuarie 2021.

Instanțele de judecată, contrar normelor de drept procedural, au examinat cauza fără a se expune asupra tuturor circumstanțelor/probelor din dosar, fără să-și motiveze concluziile sale în privința soluțiilor administrate cauzei, fără să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care necesită un răspuns explicit și separat/special în hotărâre, examinând astfel litigiul insuficient și prejudiciabil direct actului de justiție. Or, la examinarea și soluționarea cauzei, nu au fost stabilite pe deplin circumstanțele care într-adevăr au importanță pentru judecarea cauzei, nu au fost determinate situațiile faptico-juridice existente, au fost ignorate aspecte esențiale ale litigiului, în cauza dedusă judecării, instanțele de judecată nu au dat eficiență normelor procesual civile, încălcând dispozițiile legale în privința stabilirii corecte a situației litigante și admisibilității probelor pertinente cauzei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei motivate din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa electronică a reprezentantului recurenților, avocatului Andrei Bondarenco, prin intermediul poștei electronice, la 17 februarie 2023, circumstanță se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 195 verso).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 30 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, în termenul legal.

La 10 mai 2023, în adresa SRL „Fly One” a fost expediată copia recursului declarat de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 208), fiind recepționată la 18 mai 2023, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la materialele dosarului (f. d. 210).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, intimata nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

Examinând temeiurile recursului Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 Cod de procedură civilă.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar

chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Elena Saga și Igor Saga, reprezentați de avocatul Andrei Bondarenco.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Aliona Donos

Oxana Parfeni